

Proeftuin
rondom d'Oude Raai

Verlaq
Buurtbankjesdag

Placemakers - Katusha Sol
Oktober 2023

Auteur:

Katusha Sol - Placemakers

Voor vragen over de proeftuin:

Anna Riemersma, projectleider Cordaan (ariemersma@cordaan.nl)

Deze notitie is tot stand gekomen met inbreng van de volgende betrokken partijen:

**Proeftuin rondom d'Oude Raai wordt ondersteund door:
Gemeente Amsterdam (Stadsdeel Zuid) en Agis Innovatiefonds**

Fotografie: Marlise Steeman

Inhoud

Introductie	4
(1) Verkenning	5
(2) Project Buurtbankjes	7
(3) Communicatie	9
(4) Onderzoek tijdens interventie	10
(5) Impressie van de locaties	11
(6) Inzichten naar aanleiding van de Buurtbankjesdag	15
(7) Reflectie	17
(8) Aanbevelingen	18

Bijlage 1: projectplan Buurtbankjesdag Pijp & Rivierenbuurt

Bijlage 2: draaiboek

Bijlage 3: resultaten per locatie

Bijlage 4: visualisatie vormen van steun

Introductie

Goed oud worden in de eigen vertrouwde omgeving vraagt om veel meer dan professionele zorg en ondersteuning. Natuurlijk wordt passende 'formele' zorg en hulp in de eigen woonomgeving steeds belangrijker, zeker nu het aantal verpleeghuisplekken niet meer meegroeit met de vergrijzing. Maar tegelijk worden de beperkingen van het gebruikelijke professionele zorgaanbod steeds duidelijker. Dat heeft te maken met het groeiende personeelstekort en de stijgende zorgkosten, maar vooral ook met de vraag wat het betekent om goed oud te worden in de eigen buurt.

Vanuit de Proeftuin rondom d'Oude Raai wordt gezocht naar inzichten met betrekking tot het op een prettige manier ouder worden in de eigen leefomgeving. Wat kunnen buurtbewoners in dit opzicht voor elkaar betekenen? Hoe kan het professionele veld zich hieromheen organiseren? Wat zijn manieren om ontmoeting tussen ouderen onderling en met andere buurtbewoners te faciliteren? En, hoe kunnen we buurtbewoners koppelen aan initiatieven waar ze van betekenis kunnen zijn, en waar

ruimte bestaat voor hun interesses en talenten? Er is een Kernteam Proeftuin d'Oude Raai samengesteld met professionele en informele partijen (Cordaan, Ben Sajatcentrum, Combiwel, Stadsdorpen, Buurteams Amsterdam Zuid, en stichting Lana), die in deze Proeftuin experimenteren met een domein overstijgende werkwijze. De thuiscoach speelt hierin een belangrijke rol omdat kortere of langere tijd betrokken kan zijn bij de situaties van individuele oudere buurtbewoners. Het gaat hierbij vaak om mensen die om diverse redenen (zoals taalproblemen, wantrouwen of onbekendheid) afstand ervaren tot het bestaande aanbod¹.

Placemakers is gevraagd om vanuit een 'social design' aanpak een initiatief te ontwikkelen waarin vragen en signalen die zorg- en welzijnsprofessionals in de buurt bereiken meer worden verbonden aan (veelal niet-professionele) plekken en initiatieven die van waarde zijn voor oudere buurtbewoners.

In de methodiek van Placemakers ligt een stapsgewijze aanpak besloten. Om lokale

wensen en belangen op te halen gaan we de buurt in en praten met sleutelfiguren, bewoners, bezoekers en organisaties. Op basis hiervan komen we tot een gedragen voorstel. De inventarisatie en uitvoering van (tijdelijke) invulling en programmering kan worden getest in de praktijk en hierop worden voortgebouwd. Door lokale partijen in de stappen van het proces mee te nemen kunnen de activiteiten ook lokaal worden overgedragen.

¹ Ludo Glimmerveen (2023), Proeftuin rondom d'Oude Raai: tussentijdse inzichten. Notitie door het Ben Sajat Centrum

(1)

Verkenning

Placemakers is de afgelopen maanden gestart met een verkenning door zich onder te dompelen in het Proeftuingebied (Pijp en Rivierenbuurt): hier aanwezig te zijn, in gesprek te gaan met mensen en activiteiten te bezoeken en hier informatie en wensen op te halen.

Deskresearch	Achtergrond, gespreksverslagen, projectplannen en documenten Proeftuingebied
Observaties, deelname activiteiten en gesprekken	Proeftuingebied observaties en kleine gesprekjes oa cafe Blek, Huis van de Wijk de Pijp, café Gambrinus, Oranjekerk, Oude Raai
Projectoverleg	Cordaan en Ben Sajat Centrum
Gesprekken	o.a. Thuiscoach en vertegenwoordigers van Combiwel, Buurtteam Amsterdam Zuid, Stadsdorp de Pijp, Stadsdorp Rivierenbuurt, de Buren, Keukenprinsessen, Cordaan, Ben Sajat Centrum
Gesprekken	Ouderen uit Proeftuingebied
Workshop	Greymatter - Where Would You Like to Live When You Grow Old?
Evaluatie	Kernteam Proeftuin d'Oude Raai, projectteam (Cordaan & Ben Sajetcentrum)

Tabel 1: Onderzoeksactiviteiten

Belangrijke inzichten uit deze verkenning zijn:

Proeftuingebied

- Mensen vinden de Pijp en Rivierenbuurt erg veranderd de afgelopen jaren. Er zijn meer expats komen wonen, veel tweeverdieners, en sociale huurwoningen zijn verkocht. De stad is drukker en sneller geworden.
- In de Proeftuin buurten in de Pijp wonen relatief meer ouderen met een migratieachtergrond (tussen 22% en 32% met een niet-westerse migratieachtergrond) dan in de wijken in de Rivierenbuurt (4% en 8% mensen met een niet-westerse migratieachtergrond). Ook is er ten opzichte van het Amsterdamse gemiddelde een hoog aantal minima ouderen in de Zuidelijke buurten van de Pijp².
- In het Proeftuingebied is veel aanbod voor ouderen. Daarnaast is er groeiende eenzaamheid. Vraag en aanbod lijken echter niet goed op elkaar aan te sluiten. Sommige oudere buurtbewoners weten niet goed hun weg te vinden naar het beschikbare aanbod, blijven onder de radar van professionals, of vinden in het bestaande aanbod niet wat ze zoeken³.

- De Riverenbuurt wordt door (oudere) bewoners ervaren als een plek met relatief minder voorzieningen, activiteiten en ontmoetingsplekken voor ouderen.
- Ook ontbreekt het – zeker bij kwetsbare ouderen – veelal aan iemand die regie houdt over de hele breedte van iemands situatie⁴.

Ouderenplekken- en activiteiten

- De buurt heeft een belangrijke functie, met name voor ouderen die grotendeels afhankelijk zijn van hun directe omgeving. De inrichting van de buurt bepaalt hoe mensen bewegen, elkaar ontmoeten, naar voorzieningen als de arts en supermarkt kunnen, activiteiten ondernemen.
- De thuiscoach doet zeer relevant (maat)werk, er is geen kant- en klare oplossing voor alle ouderen.
- Er ligt soms een stigma op 'ouderenplekken' waardoor mensen hier niet naartoe gaan, andere mensen weten/durven niet zelf. Eén op één contact werkt het beste om ouderen in contact te brengen met anderen/initiatieven.

- Er is een grote groep - ouderen die (nog) geen zorgvragen hebben maar wel eenzaam zijn en niet mondig genoeg om dit zelf aan te pakken - die buiten de boot valt van de bestaande kanalen.
- Er is behoefte aan laagdrempelige ontmoetingsplekken (zonder iets te 'moeten').
- Er is behoefte aan verder onderzoek naar de mogelijkheden van burenccontact en de rol van professionals hierin.
- Bij ouderen aanbellen kan verwarrend zijn omdat zij juist worden gewaarschuwd om de deur niet open te doen voor vreemden.
- Buurtcafé's kunnen een mooie en prettige plek voor ouderen zijn, maar hebben ook een drempel: niet iedereen durft naar binnen, voelt zich thuis hier of heeft de middelen.
- Verbinding met ouderen en jongeren wordt door professionals als zeer kansrijk gezien. Er is al samenwerking met Stichting Sina, die studenten koppelt aan ouderen.

Vanuit de ontwerpfase realiseren we een 'prototype' dat kan worden getest in de praktijk, waaruit lessen worden getrokken voor een

mogelijk vervolg in de tweede projectfase in 2024. Belangrijk uitgangspunt is ouderen zelf betrekken bij het ontwikkelingsproces van de interventie/het experiment, zodat de oplossingsrichting ook echt iets van henzelf wordt. Het project Buurtbankjesdag is dan ook tot stand gekomen in onderlinge afstemming met ouderen en verschillende professionals uit het Proeftuingebied.

² Ben Sajet Centrum, populatie Pijp en Rivierenbuurt

³ Ludo Glimmerveen (2023), Proeftuin rondom d'Oude Raai: tussentijdse inzichten, Notitie door het Ben Sajet Centrum

⁴ Idem

(2)

Project Buurtbankjes

Het idee is niet om meer activiteiten toe te voegen aan het aanbod, maar om iets te creëren waar enerzijds ouderen elkaar en hun buurtgenoten laagdrempelig kunnen ontmoeten. En waar anderzijds betrokken professionals verder met ouderen in gesprek kunnen, om een beter beeld te krijgen van de vragen en behoeften die er leven.

Bijna al het contact tussen buurtgenoten vindt op de stoep en op straat plaats. Acht uit de tien mensen die vaak op de stoep zitten of bezig zijn, hebben een sterkere band met hun burens⁵. Om deze gevolgen ook onder ouderen te bevorderen, organiseren we op lokaal niveau een Buurtbankjesdag. Op 4 oktober (in de week tegen eenzaamheid) vragen we verschillende partijen (buurthuizen, winkels, maar ook individuen) een bankje te 'openen' voor de burens voor koffie en een praatje. Het gaat om acht plekken in het gebied van de Proeftuin rondom d'Oude Raai. Bij iedere plek is in ieder geval een Kernteamlid of andere betrokken professional aanwezig om mensen te verwelkomen op het bankje en in gesprek te gaan

met de bezoekers (met name ouderen) over hun ervaring met de buurt en behoeften. Daarnaast is er een host om koffie te schenken. De locaties zijn feestelijk aangekleed met vlaggetjes, een bankje of stoeltjes en taartjes.

In het Huis van de Wijk de Pijp wordt al succesvol gebruikgemaakt van het Mobiele Buurtterras (MBT)⁶ om in de wijk met bewoners in gesprek te gaan. Bankjes zijn vergelijkbare, laagdrempelige ontmoetingsplekken die op meerdere plekken staan of kunnen worden ingezet, en die veelal ook van bewoners zelf zijn. Op superlokaal niveau (in de eigen buurt/straat) kan je mensen ontmoeten die je vervolgens vaker tegenkomt aangezien het je buurtgenoten zijn. Ook hebben veel ouderen behoefte aan een rustmoment op hun route (bijvoorbeeld tijdens het boodschappen doen), bankjes zijn geschikt voor hen om even pauze te houden. Bovendien bevinden de bankjes zich in de openbare ruimte en kan je goed mensen aanspreken die langslopen (en die dus niet al 'bekende gezichten' zijn in de wijk/van de betrokken organisaties). Dit sluit goed aan

bij een aanpak van outreachend werken, een aanpak waarbij professionals naar voren treden midden in de leefwereld van diegenen die ze willen bereiken⁷.

Doelen

Samengevat werkt het project BuurtBankjes aan de volgende doelen:

- 1) Inzicht verkrijgen in hoe het contact is tussen burens en in welke mate er sprake is van "naberschap".
- 2) Ontmoeting bevorderen tussen ouderen en hun burens.
- 3) Laagdrempelig contact leggen tussen ouderen en partners van het Kernteam.

Doelgroepen

Iedereen is welkom op het buurtbankje. Bij de werving is speciale aandacht geweest voor ouderen (65 plus) die (nog) niet bekend zijn bij het lokale maatschappelijke aanbod, maar ook niet degenen die al kwetsbaar zijn. Een groep ouderen dus die relatief zelfredzaam is, maar waar wel al sprake kan zijn van uiteenlopende welzijns- en andere ondersteuningsbehoeften.

Locaties

De Buurtbankjesdag is opgezet en uitgevoerd in samenwerking met Stichting De Buurt en alle partners van het Kernteam Proeftuin d'Oude Raai.

Zie voor meer informatie over de opzet het projectplan Buurtbankjesdag Pijp & Rivierenbuurt (zie bijlage 1) en het draaiboek (bijlage 2).

Locatie	Wijk	Bezetting
Vredeskerk	Cornelis Troostbuurt	Placemakers Host: stagiaire Stichting De Buurt
Therese Schwartzplein	Tellegenbuurt-Oost	Combiwel Host: Placemakers
Huis van de Wijk De Pijp	Tellegenbuurt-West	Combiwel Buurtteam Zuid Host: stagiaire Cordaan
Oranjekerk	Van der Helstpleinbuurt	Stichting Lana Host: Placemakers
Buurtbankjes Ferdinand Bolstraat	Lizzy Ansighbuurt	Combiwel Host: bewoner
Logeerhuis Tolstraat	Tellegenbuurt-Oost	Bewoner, Stadsdorp de Pijp Host: Logeerhuis
Pleintje Deurloostraat	Scheldebuurt-West	Thuiscoach Cordaan Host: bewoner, Stadsdorp Rivierenbuurt
Cafe Goos Maasstraat	Wielingenbuurt	Ben Sajetcentrum Host: Stichting De Buurt

Tabel 2: Overzicht locatie

⁵ Stipo (2017), de stad op ooghoogte in Nederland

⁶ Het Mobiele Buurtterras is een vrolijk barretje met parasol, gemaakt door een kunstenaar van een gele afvalcontainer om de wijk mee in te gaan.

⁷ Jurriaan Omlo (Bureau Omlo) (2017) WAT WERKT BIJ Outreachend werken, Movisie

(3)

Communicatie

Buurtbewoners zijn van tevoren uitgenodigd om koffie en iets lekkers te komen nuttigen op deze plek. Onze ervaring leert dat het loont om daadwerkelijk de wijk in te gaan en via sleutelfiguren en lokale organisaties bekendheid te geven aan het concept.

Er is een ansichtkaart gemaakt die huis-aan-huis is verspreid op 5000 adressen rondom de Buurtbankjes-locaties. Daarnaast is deze live uitgedeeld op een aantal (ouderen)bijeenkomsten, zoals een 55+ Sportdag of Burendag. Ook zijn posters en ansichtkaarten verspreid over de locaties om op te hangen/uit te delen.

Daarnaast is een persbericht met afbeelding(en) online verspreid op o.a. de websites van de Stadsdorpen, Facebook van stadsdeel Amsterdam Zuid en Hallo de Pijp. Op de Buurtbankjesdag zelf was een verslaggever/fotograaf van de Pijpkraant aanwezig en een fotograaf via Placemakers.

Kom gezellig even buurten op een BUURTBANKJE

Woensdag 4 oktober
Pijp & Rivierenbuurt
tussen 10.00 - 13.00

BUURTBANKJE

Ansichtkaart

Beste buurten,

Wij heten je van harte welkom op een BuurtBankje bij jou in de buurt! Op 4 oktober 'openen' bewoners en (maatschappelijke) organisaties uit de Pijp en Rivierenbuurt bankjes. Hier kunnen buurten elkaar beter leren kennen.

Je bent uitgenodigd voor een kopje koffie/thee, wat lekkers en een praatje met buurtgenoten. Ook horen we graag wat je van je buurt vindt. De koffie staat klaar tussen 10.00 en 13.00.

Graag tot ziens op 4 oktober!

P.S. Wil je zelf een bankje openen, of heb je vragen?
Mail naar: annemarie@placemakers.nl

Bezoek een bankje in jouw buurt

- 1 Oranjekeik (Van Ostadestraat)
- 2 Logeerkamer (Tolstraat 75)
- 3 Thérèse Schwartzplein
- 4 Speelpleintje Deurloostraat (nr. 64-66)
- 5 Ferdinand Bolstraat (nr. 215-225)
- 6 Vredeskerkplein 1 (let op: van 13.00-16.00)
- 7 Café GOOS (Maasstraat 74)
- 8 Huis van de Wijk De Pijp (Tweede van der Helststraat 66)

QR code: www.placemakers.nl

Kom je buurten?

4 oktober 10.00-13.00
Pijp & Rivierenbuurt

BUURTBANKJE

Socials

Kom je buurten?

4 oktober 10.00-13.00
Pijp & Rivierenbuurt

BUURTBANKJE

(4)

Onderzoek tijdens interventie

Door de doelgroep al daadwerkelijk in aanraking te brengen met een kleinschalige versie van een interventie kan uit de praktijk geleerd worden wat wel/niet werkt. We stellen vragen aan de bezoekers om te leren over hoe zij hun wijk beleven en hoe het onderlinge contact is in de buurt. Hiermee kijken we ook naar de mate waarin de kenmerken van het Buurtbankjesproject bijdragen aan het in contact komen met elkaar en met lokale organisaties.

Medewerkers maken veldnotities, deze vormen input voor evaluatie en aanbevelingen. Interviewers lezen de vragen van tevoren, zodat ze tijdens het gesprek zo veel mogelijk aandacht voor het gesprek zelf hebben (met de vragen in het achterhoofd). Placemakers heeft vervolgens een kort verslag ontvangen van alle interviewers, waarin ook de sfeer werd beschreven, hoe mensen het initiatief kenden en hoe de locatie werd ervaren. Ook zijn de belangrijkste contacten en behoeften genoteerd.

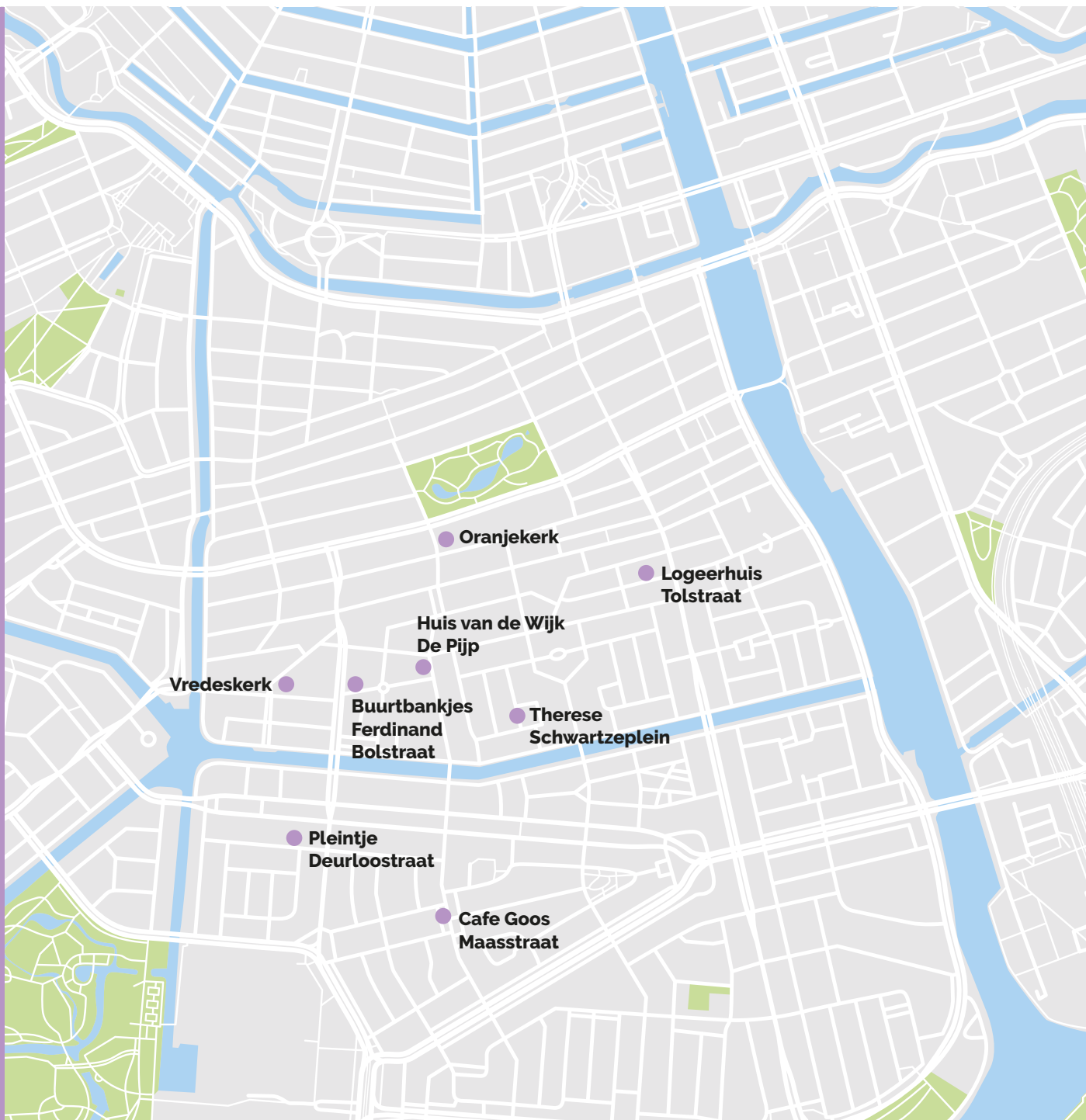
Vragenlijst Buurtbankjesdag

- Leeftijdscategorie respondent (boven/onder 65 - oud/jong - geschatte leeftijd)
- Hoe is het contact met buurtgenoten?
- Haalt de bewoner ook steun of hulp uit deze ontmoetingen?
- Op welke plekken ontmoet de bewoner anderen (in de buurt)?
- Voor hulpbehoevende ouderen: Wat heeft de bewoner nog nodig in het contact met buurtgenoten?
- Voor andere bewoners: Wat wil de bewoner betekenen voor buurtgenoten?
- Eventuele contactgegevens van de bewoners?

(5)

Impressie van de locaties

Voor een uitgebreidere samenvatting met de omschrijving van de locatie, sfeer en aantekeningen van de gesprekken zie bijlage 3.

Goos Maasstraat

Aantal bezoekers (wat langer):

5

Vervolg:

- Bezoekers geïnformeerd over Stadsdorp.
- 2 telefoonnummers voor Thuiscoach.

Ferdinand Bolstraat

Aantal bezoekers (wat langer):

15

Vervolg:

- Combiwel medewerker gaat koffie drinken met meneer in het Huis van de Wijk.
- Er is een voorstel over een vaste rubriek vanuit de Proeftuin in de Pijpkant.
- Er is in het F.Bol-blok een bewoonster handtekeningen aan het ophalen om een camera te plaatsen.
- Combiwel medewerker heeft contact gelegd met gebiedsmakelaar om bankjes op te hogen.

Deurloostraat

Aantal bezoekers (wat langer):

ruim 20

Vervolg:

- Voor Corona werd er jaarlijks door een aantal bewoners een straatfeest georganiseerd. Er zijn plannen om dat volgend jaar weer op te pakken.
- Er was contact tussen de stadsdorpers en degenen die het Stadsdorp Rivierenbuurt niet kennen. Mogelijk komt daar wel aansluiting.
- Animo voor nieuwe Buurtbankjesdagen.

Buurtbankje Logeerhuis

Aantal bezoekers (wat langer):

9

Vervolg:

- Een mevrouw wil graag met een groepje naar buiten, bijvoorbeeld regelmatig samen een paar dagen naar een Nivonhuis. Die vraag gaat ze voorleggen in het Stadsdorp (de Pijp).
- ± 3 mensen zagen de Buurtbankjesdag als een mooie aanleiding om bij het (pas gestarte) Logeerhuis te gaan kijken. Een iemand wil hier vrijwilliger worden.

Buurtbankje Therese Schwartzplein

Aantal bezoekers (wat langer):

5

Vervolg:

- Meneer (is al vrijwilliger) gaat met Combiwel en HVO Querido verder praten over een maatjesproject.
- Twee heren hebben beide iets met Oost-Europa en willen wel een avond organiseren om daar verder over te delen in te praten in Huis van de Wijk De Pijp.
- Een mevrouw wilde meer informatie over activiteiten in Huis van de Wijk de Pijp en door

informatie over Mantelzorg raakte ze ook geïnteresseerd in meer info voor eenzamen in de buurt.

- Een huisbezoek bij een ernstig zieke buurtbewoonster.

Buurtbankje Huis van de Wijk

Aantal bezoekers (wat langer):

5

NB: geen afbeelding beschikbaar aangezien de Buurtbankjesdag binnen heeft plaatsgevonden.

Buurtbankje Oranjekerk

Aantal bezoekers (wat langer):

15

Vervolg:

- Animo voor permanent Buurtbankje voor de kerk, en voor nieuwe Buurtbankjesdagen.
- Een meneer (ex-bodybuilder) ontmoette een vrouw die buurtprojecten organiseert. Ze heeft hem gekoppeld aan vrijwilligerswerk voor een klas kinderen.

Buurtbankje Vredeskerk

Aantal bezoekers (wat langer):

4

Vervolg:

- 1 e-mail adres voor de Thuiscoach.
- Animo voor (jaarlijkse) Buurtbankjesdagen.

(6)

Inzichten naar aanleiding van de Buurtbankjesdag

In hoeverre zijn de doelstellingen bereikt?

1) Inzicht verkrijgen in hoe het contact is tussen burens en in welke mate er sprake is van "naberschap"

Tijdens de Buurtbankjesdag waren verspreid over acht locaties zo'n 70 personen wat langer aanwezig, gemiddeld negen personen per bankje. Zij zijn in gesprek gegaan met de interviewer, host en/of elkaar. De ene locatie was drukker bezocht dan de andere. Bankjes die mede opgezet waren door bewoners(organisaties) (Ferdinand Bolstraat, Deurloostraat, Logeerhuis) waren over het algemeen drukker bezocht. Een aantal al bestaande ontmoetingsplekken (Huis van de Wijk de Pijp, café Goos en Vredeskerk) waren minder druk bezocht. Mogelijk is hier minder behoefte aan een 'nieuwe' ontmoetingsplek in de buitenruimte. Het kan ook meespelen dat een locatie aan een drukke weg ligt, dat er veel omgevingsgeluid is of het weer (koud, winderig).

Op alle locaties waren ouderen uit de doelgroep 65+ afgekomen, waarvan veel (nog) zelfredzaam. Slechts een bankje (Ferdinand Bolstraat) vertegenwoordigde de superdiverse stad, op overige locaties ontbraken veelal mensen met een migratieachtergrond. Ook was het opvallend dat, hoewel de gehele buurt was uitgenodigd, vrijwel alleen ouderen aanwezig waren op de bankjes.

Dit neemt niet weg dat de interviewers verschillende ouderen uit de doelgroep hebben kunnen spreken. Iedere interviewer heeft bevindingen gedeeld in een kort verslag. Het bleek voor de interviewers niet makkelijk om structureel de onderwerpen te behandelen en aandacht voor het gesprek te hebben, bijvoorbeeld doordat het druk was of omdat er andere vragen of gesprekjes tussendoor kwamen. Het werd handig gevonden om gebruik te maken van het document met visuele vormen van steun als gespreksaanleiding (bijlage 4).

2) Ontmoeting bevorderen tussen ouderen en hun burens

Veel bezoekers zeggen dat hun buurt de afgelopen jaren is veranderd. Leefijdsgenoten zijn verhuisd of komen te overlijden, maar ze ervaren ook minder cohesie in de buurt door het vertrekken van jonge gezinnen, verkoop van sociale huurwoningen en de komst van expats (zoals ook al bleek uit de verkenning). De behoefte aan contact is niet eenduidig. Sommige ouderen vinden de mate van contact die ze hebben prima, sommigen denken alvast na over hun veranderende behoefte in de komende jaren en weer anderen voelen zich wel eenzaam.

Met name op de plekken die wat drukker bezocht waren (Ferdinand Bolstraat, Oranjekerk, Deurloostraat) hebben mensen elkaar van naam leren kennen in plaats van alleen van gezicht. Aangezien veel van hen uit de directe omgeving komen kan dit mogelijk leiden tot een voortzetting van dit contact en daarmee

bijdragen aan 'alledaagse attentie' in de stad. Het maken van onderlinge (vervolg) afspraken tijdens Bankjesdag zelf kwam sporadisch voor. Bij de Oranjekerk raakte een voormalig kampioen bodybuilding en een mevrouw die buurtprojecten organiseert aan de praat. De meneer zal waarschijnlijk binnenkort voor een schoolklas vertellen over zijn jeugd en bodybuilder jaren, Pakistaans eten koken en muziek spelen.

Op verschillende plekken (Oranjekerk, Deurloostraat, Vredeskerk) werd aangegeven dat er behoefte is aan het vaker organiseren van de Buurtbankjesdag: "een keer per jaar is niet genoeg, je zou dit eigenlijk elke week moeten doen". Naar aanleiding van het Buurtbankjesproject wil een medewerker van de Oranjekerk een permanent bankje plaatsen om ontmoetingen voor de deur te bevorderen.

3) Laagdrempelig contact leggen tussen ouderen en partners van het Kernteam

Het is prijzenswaardig dat leden van het Kernteam zich richten op het gemeenschappelijk doel van prettig ouder worden in de eigen wijk en dat zij in staat zijn hiervoor samen te werken aan projecten die dit doel bevorderen. Het Kernteam zet maatschappelijk resultaat centraal in plaats van verschillende domein- of organisatiebelangen. Belangrijk is dat door aanwezigheid van een interviewer/vertegenwoordiger van het Kernteam op iedere locatie van de Buurtbankjesdag datgene wat besproken is ook geadresseerd kan worden bij de verschillende domeinen uit het Kernteam.

Op vrijwel alle locaties waren ouderen aanwezig die nog niet bekend waren met het bestaande aanbod voor ouderen en met de partner(s) van het Kernteam. Deze ouderen waren veelal zelfredzaam, maar vonden het gezellig om een taartje te komen eten, wilden buurtbewoners ontmoeten, hadden een luisterend oor nodig of wilden juist kennismaken met de locatie van het Buurtbankje (zoals het Logeershuis). Anderen hadden behoefte aan doorverwijzing of laagdrempelige ondersteuning voor bijvoorbeeld huishoudelijke hulp of de tuin. Op bijna iedere locatie zijn een of meerdere contacten gelegd tussen bezoekers en leden van het Kernteam, zowel met de formele als de informele partijen. Er zijn dus daadwerkelijk mensen die verder willen praten, en deze vragen kunnen bij iemand belegd worden bij de gratie van dit netwerk.

(7)

Reflectie

Uit observaties, verslagen en evaluatie met het Kernteam blijkt dat de Buurtbankjesdag werkt om ouderen elkaar op een laagdrempelige manier te laten ontmoeten, om te weten wat er speelt onder deze doelgroep en om in contact te komen met partijen die kunnen helpen voorzien in de behoeften van de bezoekers. Wat zijn de 'werkzame elementen'?

Op een aantal locaties waren zowel bewoners als (een) professional(s) betrokken bij de opzet en uitvoering van het Buurtbankjes event. Uit de evaluatie blijkt dat deze combinatie erg goed werkt voor het animo en diverse vertegenwoordiging in combinatie met structurele aanwezigheid en doorverwijzingsmogelijkheden. Wel zijn er kritische vragen over wat dit experiment toevoegt. Het 'outreaching' werken, het naar de buurt toe gaan, is al onderdeel van de werkwijze van welzijnsinstellingen die onderdeel zijn van de Proeftuin, zoals Combiwel.

De insteek en werkwijze van de Buurtbankjesdag is dan ook grotendeels vergelijkbaar met deze aanpak. Deze werkwijze is echter

niet wijdverspreid over alle wijken van het Proeftuingebied. Met name in de Rivierenbuurt is er grote behoefte aan laagdrempelige ontmoetingsplekken. Ook zijn niet alle partijen van het Kernteam bekend met deze werkwijze. Daarnaast bleek tijdens de Buurtbankjesdag dat deze aanpak ook het bestaan/het werk van de betreffende organisatie onder de aandacht kan brengen, zoals gebeurde bij het Logeershuis.

Ook zijn er op een aantal punten verschillen. In de eerste plaats heeft het experiment van de Buurtbankjesdag een onderzoekskarakter. Voornaamste doel is om informatie op te halen: wat levert de werkwijze op door haar te vergelijken op de verschillende locaties? Op acht plekken is op dezelfde tijd hetzelfde georganiseerd – en overal zijn bevindingen opgehaald en met elkaar gedeeld in verslagvorm en tijdens een gezamenlijke evaluatie met vertegenwoordigers van alle partijen van het Kernteam. Daarnaast is er voor dit project relatief breed gecommuniceerd door het verspreiden van een flyer (huis aan huis, op evenementen) en (online) PR. Op bijna alle Bankjeslocaties zijn mensen op

de flyers afgekomen. Afhankelijk van het doel (wanneer de wens is dat het 'drukker' wordt, zodat mensen ook onderling in gesprek gaan) kan deze manier van werving ingezet worden om ontmoetings-evenementen aandacht te geven.

In lijn met de Proeftuin streeft het experiment van de Buurtbankjesdag ernaar om domein- en organisatieoverstijgend te zijn en de verschillende partijen en domeinen van het Kernteam te vertegenwoordigen. Het kaartje in de bus is dan ook geschreven vanuit 'de burens', en heeft niet een specifieke instelling als afzender. In het Bankjesproject hebben dan ook doorverwijzingen plaatsgevonden naar de persoon uit het Kernteam wiens organisatie, persoonskenmerken of netwerk het best past bij de vraag van de betreffende oudere. Ook als deze niet direct zorg- of welzijnsgerelateerd was.

(8)

Aanbevelingen

De samenwerking tussen de partijen van het Kernteam en de rol van thuiscoach als spin in het web zijn belangrijk voor het bijdragen aan het prettig oud worden in het Proeftuingebied.

Hoewel het experiment van de 'Buurtbankjes' bijdraagt aan de doelstellingen van het Kernteam, had het ook een andere interventie kunnen zijn die mensen op een laagdrempelige, vrolijke manier verbindt aan elkaar en aan partijen die structureel aanwezig zijn in de wijk. Het betrekken van zowel bewoners als professionals in de verschillende fasen van het ontwikkelen en uitvoeren van interventies of activiteiten is essentieel voor het slagen ervan. Belangrijk is dan ook om de koppeling te blijven zoeken tussen de partijen van het Kernteam en bewoners: bijvoorbeeld het betrekken van ouderen bij het bedenken en uitvoeren van verbindende activiteiten. Of het actief opzoeken van verhalen en ervaringen van ouderen om informatie op te halen en het ontmoeten van (nieuwe) mensen die graag verder in gesprek zouden willen (ook al hebben ze geen actieve hulpvraag). Een van de opties voor vervolg is

het laten organiseren van Buurtbankjesdagen door bewoners zelf, bijvoorbeeld in de Rivierenbuurt. Stichting De Buurt is initiatiefnemer van Buurtbankjesdag en biedt bewoners ondersteuning om dit zelf in hun eigen wijk te organiseren. Hier zou een koppeling plaats kunnen vinden.

In de evaluatie werd duidelijk dat het belangrijk is om de bestaande kennis van medewerkers die al gebruik maken van deze werkwijze meer mee te nemen in het ontwerpen van het experiment. Nu is er vooral samen met ouderen nagedacht over mogelijke richtingen. De medewerkers van een aantal partijen van het Kernteam zijn in latere fasen bij het experiment betrokken. Dit heeft grotendeels te maken met tijdsdruk (in zes weken diende een experiment worden opgezet en uitgevoerd) maar kan desalniettemin gezien worden als een gemiste kans. Door de verschillende partijen een rol te geven in het bedenken van een oplossingsrichting kan relevante kennis en ervaring vanuit deze medewerkers worden ingebouwd en kan een experiment, en de uitkomsten ervan ook beter

geborgd en doorontwikkeld worden.

Ook kwam naar voren dat nu bepaalde doelgroepen niet zijn bereikt die wel van belang zijn voor het bereiken van de doelstellingen van de Proeftuin. Zo zijn er in mindere mate jongere bewoners, expats of mensen met een migratieachtergrond bereikt. Ook hier geldt dat het betrekken van deze doelgroep(en) leidt tot meer eigenaarschap en ambassadeurschap van het project (en daarmee de aanwezigheid

van deze doelgroepen). Daarnaast kan op andere manieren ingezet worden op het bereiken van mensen met een migratie-achtergrond, bijvoorbeeld gerichte werving via sleutelfiguren, migrantenorganisaties en vertaalde flyers. Voor jongere bewoners vormde het tijdslot wellicht een obstakel aangezien het op een werkdag plaatsvond en lijkt een weekenddag beter.

De 'werkzame elementen' van de Buurtbankjesdag bevestigen de uitgangspunten van de Proeftuin om aan te sluiten bij bestaande (of nog te ontwikkelen) professionele en informele sociale infrastructuur in de buurt, voorbij de kaders van domeinen en instellingen. Door het samenwerkingsverband van het Kernteam kunnen vragen terecht bij haar verschillende leden, en door de thuiscoach en informele partners ook buiten de kaders van het reguliere professionele aanbod.

Het Kernteam fungeert dus als platform waar waardevolle inzichten kunnen worden gedeeld en verbindingen worden gelegd, ook als het

niet direct gaat om een concrete (hulp- of zorg) vraag. Juist hier zien we een toevoeging aan het 'reguliere' aanbod en manier van werken. Aanbeveling is om deze werkwijze ook in te zetten in andere buurten.